

SÜMEG ÉS VIDÉKE

(SÜMEG-SZENT-GRÓT.)

TÁRSADALMI HETILAP.

A SÜMEGVIDÉKI GAZDAKÖR ÉS A SÜMEGI NÉPBANK HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik minden vasárnap.

HIRDETÉSEK: 2 hasábes postálar egyszerű hirdetésnél 9 kr., többszöri hirdetésnél 7 kr. — Bélyegdíj 30 kr. Hirdetéseik és díjak HÖRVÁT GÁBOR nyomdájába küldendők.

Előfizetési árak:		Felelős szerkesztő:	A lap szellemi részét illető közleményeket a szerkesztőséghez kérünk.
Egész évre	4 frt.	ÉLES KÁROLY.	Előfizetési pénzek Darnay Kálmánhoz, a kiadó hivatal főnökéhez küldendők.
Fél évre	2 frt.	A kiadók nevében:	Kéziratokat nem küldünk vissza.
Negyed évre	1 frt.	Lukonich Gábor dr.	
Egyes szám ára 10 kr.		Bárdi György dr. Darnay Kálmán.	

A jó magyar szokás.

Népünknek vérében van, hogy jobb esik lelkének, ha szántás alkalmával kissé odábbakaszthatja ekéjét. A régi jó világban különösen napi renden volt ez, s nem egyszer olyan pompás pör kerekedett belőle, hogy az unokák is megérték — sirva, mert azért a felarasztnyi szalagért bizony oda sirt az egész ősi birtok. Az a kis elszántott terület fölemésztette a perköltség fejében az egész apai vagyont.

Ma napság, népünknek jogi érzeke fejlődve, kevesebb lesz az e fajta pörök száma, de azért abból a régi jó magyar szokásból még mindig van bizonyos mennyiség népünk vérében s ha a magánbirtok tulajdonjogának szentségét respektálja is, a közös birtokból szívesen kanyarit el magának kisebb-nagyobb darabot, lévén közös lónak turós a háta. Míg a magánbirtokos tulajdonát eréllyel vedi s a foglalást idején megakadályozza, addig a közös birtok ebben a védelemben a községi előjárásról nem igen részesül, annál inkább, mert esetleg ennek egyik-másik tagja is ludas a dologban.

Ezt eddig általánosságban irtuk. Most rátérve a sümegei viszonyokra, hát nem hagyhatjuk szó nélkül, hogy hasonló foglalás városunk határában is merültek föl. Szóvá is tették ezt az 1896. évi október 4-én tartott városi gyűlésen s a városbíró utasították, hogy a magyarországi a közösből elfoglalt területeket foglalja vissza.

Egyéb dolog is lévén, itt járt Vörösmathy köveskálai mérnök, aki az elfoglalt területeket kimérte s most egy-egy jámbor cövek hirdeti ott, hogy rajta tul tilosban jár az eke. Tehát a határozat maradt határozat, mert nem foganatosították.

Azonban nem csupán a magyarországi, hanem a városi határ majd minden részében találkozunk ilyen eltulajdonításokkal. Ha egyebet nem, hát a dülöutakat csipegetik jobbról is, balról is. Olyan eset is van, hogy a dülöut valóságos zsákutá lett, már pedig lehetséges, hogy a tagosítás alkalmával ilyen zsákutat csináltak volna.

A régi helyes birtokviszonyok visszaállításának itt az ideje. A meglévő birtok-ívek alapján ez nem is valami nehéz munka, csak jóakarát és erély szükséges hozzá. E célból a képviselőtestület az egész határt ossza fel 3—3 tagu bizottságok között, oly felelősök alakitva, kiknek az illető részletben érdekek nincsen s e bizottságok mellé megfelelő közmunkaerőt adva, záros határidő alatt az elfoglalt területek visszaadását követelje meg. Különböző idők multával a jó magyar szokás olyan birtokviszonyokat teremt, melyek sem a telekkönyvi állapottal, sem a tulajdonosok szerzett jogaival meg nem egyeznek.

Ez indítványunkhoz azonban még egyet csatolunk Történetek olyan foglalások, melyeknek mivélése szinte kívánatos és hasznos, mert városunkban nagyon sok heverő terület van. Az ilyen heverő föld

ből történt foglalásokat, melyek semmi más érdeket nem sértenek, megfelelő árt oda kellene engedni az illető gazdának, mert tessék elhinni, teljesen hasznalalan földnek mivélés alá való fogásából nemcsak annak a magánbirtokosnak, hanem az egész közönségnek is haszna van.

Egyébként városunk birtokviszonyaira még visszatérünk, javasolva egyetmást mi a városnak, mint erkölcsi testületnek, és a lakosoknak közvagyonosodását előmozdítaná. Szükségesnek tartjuk azonban, hogy a közbirtokosság végre valahára alakuljon meg s ennek tanácsa majd valósítsa meg mindazokat az eszméket, melyeknek a keresztülvitele a közönség érdekében üdvösnak látszik.

A folytonosan fokozódó magánigények, valamint az egyre emelkedő közterhek elkerülhetetlenül teszik, hogy végre valahára kultúra alá fogjunk minden talpalamnyi területet.

Az egyes községekben nagy mértékben található parlag birtokok igen jelentékeny tőket képviselnek, melyek ma ugy az egyesekre, mint a nemzetgazdaságra holt kincsek. Ezeknek kellő kiaknázása jelentékeny mértékben szaporítaná bevételeinket. Sajnos azonban ezeknek értékesítésére alig gondol valaki s még igen sokáig jámbor óhajlás marad ezeknek értékesítése, mert az illetékes faktorokban hiányzik az érdeklődés s haladnak a régi nyomon, a régi utakon.

Édes remény . . .

Édes remény, bűvös remény
Játszik a lelkemmel
És fogva tart: éjjel, nappal,
Sohasem ereszt el.
Addig-addig leszek foglya:
Valósággá válik
És élvezet boldogságom
Ragyogó napjág.

Ha az a nap reám ragyog:
Virul éltém fája.
És arcomon ott mosolyog
Az öröm rózsája.
A bánattal nem törődöm, —
Az se bántson engem
S így majd vigan, könnyen élek
E rövid életben.

Minke Béla.

Bujóska.

— A Sümeg és Vidéke eredeti táncja. —

— Anyácskám, keress meg! Rózsá szabad már! Hova bújtál, merre bújtál, édes anyácskám, kedves kis anyácskám? — Ilyen hangokat hordoz a lágy tavaszi szellő a park sűrű fá közt, hol fiatal asszony kis leánykájával csupa kedvtelésből bújóska játszik. Mikor legjobban belemerültek a játékba, szilárd, erős férfilepőket hallanak közeledni s meglepetve látják ma-

guk előtt rideg, gúnyos arcával a ház rettegett zsarnokát: a férjét, az apát.

— Már megint kicsoda komédia ez, asszonyom! Jobb lenne, addig is gyakorolná magát a zongorázásban s nyelvtanulmányaiiban. Sokszor megmondtam már, hagyja Rózsát a nevelő gondjaira. Vagy talán nem is épen kis leányával folyik a játék, talán egyik bokorba elrejtőzött valamelyik udvarlója, kit — természetesen — nagyobb élvezet megtalálni! Menjen szobájába, te meg, Rózsá, keresd fel nevelődet, kit tilalmam dacára mindig magára hagysz! Rossz gyermek!

Igy hát vége van a kedves játéknak, újra maga előtt látja a szegény nő a sivár, sötét valót, újra előtte van szomorú multja, még szomorúbb jövője. Leverten megy szobájába, s mintha mázsányi teher nehezült volna egyszerre szívére, fejét aláhajtvá, mélyen gondolkodik.

— Óh anyám, anyám, ha tudtad volna minő áldozatot kívánsz gyermekeidől! Azt hitted, ha nagyságos asszony lesz belőlem, ha gazdagság fog körülvenni, boldogságot adsz szívemnek. Miért nem hallgattam akkor szívem szavára, miért csitítottam el annak dobogását, miért altattam el rajongó szerelmét s nem fogadtam el annak a szegény embernek az ajánlatát, ki mellett boldog lehettem volna!

Szívére szorított kezekkel ült le az ablakhoz, lelkében felmerült az édes, boldog mult, mikor még szabad volt futkozni, dalolni, nevetni, szabad volt szeretni, nagyon, nagyon. Kis leánya most az egyedüli lény, aki percere elfeledtetni vele a jelen keserűségeit. Nem élhetne egy pillanatra sem a nélkül a kedves, vidám, csevegő gyermek nélkül. Egyhanguan

telnek napjai. Percere-pillanatra ha ölelheti kis gyermekét, lopva, nehogy férje észrevegye, s megdorgálja. Legtöbb idejét a tanulás veszi igénybe, mire férje kényszeríti, hogy szép ifju nejét nemsokára mint művelt nagyuri hölgyet mutathassa be a világnak.

Egy alkalommal a férj nem volt otthon. Távozása előtt nejeinek szívére kötötte, hogy csak iparkodjék tanulmányával, majd egy pár hó múlva bevezetheti a szalonokba. És az asszony megfogadta, hogy kedvében jár annak a kegyetlen embernek, iparkodni fog teljes erejéből s haladásával meg fogja lepni férjét. Hanem pár nap múlva, amint ablakából letekintett a viruló kertre, hallotta a madarak csicsérgését, látta, mint repülnek, szabadon, messzire! Óh, ő be van zárva ide, mint valami rabmadár aranyos kalitjába! Megpillantotta aztán kis leányát, a mint ott magában játszadozott. Nem, nem tudta visszatartani vágyódását, ment ki a szabadba, kis gyermekéhez, játszani. Az már megszűről kiáltotta neki.

— Jer csak, kis anyácskám, épen reád várok! Nézd csak, mily szép koszorút kötöttem neked, fejedre tegyük és úgy játszunk, míg csak apa észre nem veszi!

Oda ült kedves csicsérgő gyermeke mellé, ölébe vette annak aranyos, fűrtös fejécskáját, átlátszó kis kezeibe fogta annak piros arcát s nézte boldogan. Elfelelte most szenvedését, boldogtalanságát, képzeletben ő is gondtalan gyermek lett, s nem kell eltitkolni a szive dobogását, szabad szeretnie, a mint csak tud! Dobogott a szive, majd kiugrott helyéből. Érzéseiől egy férfi közeledése zavarta ki. Rémműlten ismerte fel benne régi ideálját, kit férje a na-

Vidék és nagyváros.

(A. É.) Egyetlen nagyvárosunknak, Budapestnek annyiszor emlegetett fenomenális emelkedése s vele szemben az elszármult vidék és stagnáló vidéki centrumok mutatják, hogy mennyire divatos irányban haladunk Hajlandók vagyunk mindent, de mindent megtenni a fővárosért, barmibe kerüljön is az. Százerekbe, sőt milliókba kerül egyes uccáknak pár méterrel való kiszélesítése, olyan összeg, a mivel egész vármegyék földönfutónak készülő népet lehetne visszakötni az ősi göröngyhöz, biztosítva számukra a boldogulást. De nekünk edesebb az első feladat megoldása.

A főváros mint egy bűvös sziren vonza magához mindazt, mi ez országban fölfelé és előre törekszik. Mesterségesen gyűjti magához a fényt, meleget és míg így egy szűk körben családok, csaknem mámorba ejtő virágzást teremt, e körön kívül növeli a hideget és homályt. Fővárosunk gazdasági hatását sokszor méltányolták, de kevesen és keveset foglalkoztak azzal a kérdéssel, vajjon e gaz- és szénporral, bűnnel és ambícióval teli atmoszféra milyen hatással van azokra, kik benne élnek, sőt itt is születtek.

S miles, a hirneves angol író, abban a műveben, mely pár nappal ezelőtt látott magyarul napvilágot, egyik fejezetben a városi és falusi életet összemérve, arra az eredményre jut, hogy nemzetének csaknem valamennyi nagy férfija vidéki származású volt. Azok, kik a hidakat építették, a híres dockokat, a csatornákat készítettek, a híres falusi fiúk voltak. A nagy városok tert és lehetőséget adnak az emelkedésre a már kész embereknek, de nem valóik arra, hogy nemes jellemeket képezzenek. Ezen nem is lehet csodálkozni, mert végső elemzésben a nagyvárosok aira törekszenek, hogy meglazítsák és végül megsemmisítsék a gyöngédebb érzelmeket és azok romjaira az elvezeték kultuszát állítsák.

Igy beszélnek az angolok, a fölvilágosultabb franciák pedig immár ki mernek mondani annyit, hogy bármint adjon is nekik Páris, ez fölöttebb sokba kerül az országoknak, mely sokkal jobban járna, ha megosztaná a Párisba gyűjtött fényt és meleget a vidék fókusaiban. Helyen van, hogy szemben fővárosunknak mindinkább

fokozódó jelentőségével, ezeket a kérdéseket figyelemre méltassuk mi is.

Hosszu idő tapasztalatai még nem állanak, mert nem is állhatnak rendelkezésünkre. Az szinte természetes, hogy ha Pest, mely e század első felében teljesen nemet volt, nem szült és nem nevelt olyan hazafiakat, a kiknek hamvait a nemzeti Pantheonban volna kötelességünk elhelyezni. Nekünk azonban úgy látszik, hogy ezen a tényen a főváros megmagyarosodása sem igen fog segíteni. A nagy jellemek és kiváló tehetségek nem akarnak szaporodni. Kiváló apak törpe utódai az élet céljait az elvezeteken túl mást nem hajlandók tekinteni. Szívós, kitartó munkára, ha az egyéni érdekeinken kívül fekvő célokra irányulna, reá nem vehető. Nevetik a naiv idealistákat és nem hajlandók apáik példáját követve emelkedni, legfőképpen azok érdemeit, presztízst sietnek csengő ércere beváltani.

Ez egyébiránt, hogy az igazat megvalljuk, nemesak a székes főváros fiai között vált divattá. Ez menti őket.

Gazdaköri gyűlés.

A sümegvidéki gazdakör választmánya folyó hó 13-án Sümegen ülést tartott, melyen Szűcs Zsigmond elnöke alatt Barkóczi Károly, Barca László, Fűsik Gyula, Gyömörey János, Gyömörey Vince dr. ifj. Hácky Kálmán, Kardos László, Kovács Mihály, Mayer István, Mejszer József és Schnitzler Jákó voltak jelen.

Elnök az ülést megnyitván, a mult ülés jegyzőkönyvének felolvasása után Barca László felhívta, hogy az anyaegyesület a körnek több oly tagját, akik a tagdíjakat a kör pénztárába befizették, beperelt. A tárgyalás holnap, november 15-én lesz Z. Egerszegen. Erre az elnökség a választmány megbízásából express-levéllel fordul az anyaegyesülethez, hogy ezek ellen a pert vonja vissza s ajánlja, hogy jövőre figyelemmel legyen arra, hogy egyes tagok a kör pénztárába fizetik tagdíjait.

Erre Mayer István jegyző, az amerikai telep kezelője terjesztette elő jelentését. E szerint a jég a telepen sok kárt okozott, ami a telepen szemben táplált reményt nagyon leszálította. A termelés 3000 montikola, 1400—1500 drb. rupestrisz, 4700 drb. riparia szuvas használható vesszőt produkált. Barca László indítványára elhatározta a gyűlés, hogy a vesszőt lehetőleg olcsó áron a kör tagjainak rendelkezésére bocsátják. Az erre vonatkozó felhívást lapunkban közölni fogja az elnökség.

Most Szűcs Zsigmond elnök melegen méltatja a lapunkban fölvetett eszmét, hogy Sümegen szénkénegraktárt állítson föl a miniszterium. Barca László a kérdéshez hozzászólva kiemeli,

hogy első sorban ki kell mutatni, mennyi fogyasztásra számíthatna a felállítandó raktár. Gyömörey Vince dr. indítványára az ülés elhatározta, hogy úgy a miniszteriumnál, mint a Sümeg városánál szívesen közreműködik, hogy a szénkénegraktár létesülhessen s kiküldötté Szűcs Zsigmond elnököt, Fűsik Gyula, Kovács Mihály, Mejszer József és Mayer István tagokat, hogy tárgyalásba bocsátkozzanak Sümeg városával, hogy a szükséges területet adományozza és a raktár építéséhez hozzájáruljon. A fogyasztandó szénkének mennyiségére nézve pedig a szőlős gazdákhöz fordul a kör. Részünkről is melegen ajánljuk a sümegi- és szentgróti vidék szőlőtulajdonosainak, hogy erre nézve a gazdakört minél inkább támogassák.

Ennek kapcsán Gyömörey Vince dr. ajánlotta, hogy az amerikai telepet, amely nyíris elég nagy terjedelmű, tovább ne nagyobbítsák, hanem melléje európai telepet létesítsenek. Az indítványt helyesléssel fogadta az ülés.

Kodolányi Antal, aki tagdíját 1900-ig lefizette, a választmányi és gazdaköri tagságról lemondott. Helyét a jövő gyűlésen töltik be. Reszóffy Gy. lemondását szintén tudomásul vette a gyűlés.

Végül elnök jelentette, hogy a földmívelésügyi miniszterium Kövessy Ferencnek a Franciaországban tapasztalt szőlőbetegségekről szóló jelentését, továbbá a borgyártás korlátozására és a mezői pocokok és egerek kiirtására vonatkozó utasításokat a körnek megküldötte, melyeket az érdeklődők a kör jegyzőjénél, Mayer Istvánnál megtekinthetnek.

H I R E K.

— **Ünnepély.** Mint értesülünk, Jankovich László gróf főispán személyesen tüzi fel folyó hó 27-én a koronás aranyéremkeresztet Darnay Kálmánnak. Az ünnepélyről bővebb értesítést jövő számunkban adunk.

— **Hivatalvizsgálat.** Soos Pongrác, a nagykanizsai anyakönyvi kerület felügyelője folyó hó 11-től városunkban időzik, aminek célja, hogy az anyakönyvi hivatalok kezelését megvizsgálja. 11-én a sümegi, 12-én a bazsai anyakönyvi hivatalokat vette alapos vizsgálat alá.

— **Eljegyzés.** Perlstein Nándor vasuti tisztviselő Budapestről eljegyezte Feleki Arabellát, Feleki Alajos áll. polg. isk. tanár, a „Tapolca és Vidéke” szerkesztője leányát, Tapolcáról.

— **Megyei virilisták.** Zalavármegye törvényhatósági bizottságában az adófizetés alapján a sümegi és szentgróti járásból a következő bizottsági tagok foglalnak helyet: Harkányi Károly báró, Tarányi Ferenc, Batthány Ernő gróf, Batthány József gróf, Barca László, Gyömörey Vince dr., Hetey Károly, Lichtenstein Jenő, Gyömörey Gáspár, Küllely József, Szakmáry József, ifj. Hácky Kálmán, Berényi Jenő, Szűcs Zsigmond, Mild Mihály, Bossányi Ferenc, Bezeredy Sándor, Bezeredy László, Eitner Zsigmond, Zathurecky Márton, Eitner Sándor, Bárdi György dr., Bogay János, Gaál Ödön, Tolnay Tivadar, Forintos Kálmán és Vértessy Iván.

— **Megszűnt sertésvész.** Sümegen a sertésvész megszűnt. Ennek következtében a hatóság városunkat a zár alá feloldotta, úgy hogy a holnapi hetivásáron a sertés-piacot megtarthatják.

— **Kaszinói élet.** A teli évad beálltával kezd fellendülni a sümegi kaszinói élet. A folyó hó 8-án tartott választmányi ülés megbízta Lukovich Gábor drt, a kaszinó elnökét, hogy társaságunk fejlesztésére időnkint közös vacsorákat rendezzen.

— **Bortermés.** Hertelendy Ferenc a tapolca-vidéki bortermelésről a következő tudósítást közli a Borászati Lapokban: Vidékünk termése a jó karban levő szőlőkben elég jó volt. A helyesen kezelt, régi szénkénegezett szőlők jól fizettek, éppígy a 4 éves ojtások. Csemegéjök csak egyes nagyobb szőlőbirtokosoknál vannak, leginkább házi fogyasztásra, bár ez eladható is lenne. A termést leginkább tapolcai borkereskedők vették, mint mustot 19—20 krajcárért, azonnal szállítva. Az idegen bevásárlókat már Kis-Cellben elfogják, főleg a korcsmárosokat minden vonatnál, mert az olasz borral kevert idevaló must, illetőleg bor elég olcsó áron adható el. Ennek következménye, hogy az illevaló must jóval olcsóbb, mint más kevéssé neves helyeken. Pl. Rendeken a must 26—27 kr.; Pogányváron 25—26 kr.; addig Tapolca vidékén a balatonvidékén mustért 20. a legjobb ár, sőt a badacsonyi is csak 25—26 kr., pedig a rekonstrukcióval nálunk legnehezebb megküzdeni. Nálam a termő szőlőknek kat. holdja 24—30 hektoliter mustot szolgáltatott. A minőség jó, 6—8 fokkal jobb a tavalyinál. A vesszőtermés kitűnő. Egészséges zöldajtványaim pompásan sikerültek, a fásajtványok kevésbé. A munka nagyban foly. A népszántófelületen ültet honit és a régi hegyiszőlőt felszántja. Oltást is csinálnak, de legtöbbje megerecsés után nem részesül helyes kezelésben, miert is az eredmény csekély és rövid életű. Pedig nálunk jó kezelés mellett, megfelelő alanynyal most már igen jól lehet rekonstruálni,

pokban, mikor elment, fogadott fel felügyelőnek. Szerette, szerette most is azt az embert, nem bírta feledni annyi idő multán sem. Kialtani akart, hogy ne közelítsen s ajkai nem tudtak hangot adni. S mikor szemtől szembe álltak, a szegény nő sápadtan, szemében néma fájdalommal, a férfi bánatos szemrehányással s a gyermek ott az édes anya ölében, boldogan, szenderegve; újra előtűnik egy alak a fák közül, kinek látása megfagyasztotta a szegény asszonyka véréit. Megvető, guyos tekintettel ment hozzá férje, az ott álló férfira nem is pillantott, csak feleségéhez szólt kaján, rideg megvetéssel ennyit.

— Ah! újra bujóska?

... Sokáig tarthatott a szegény asszony ájulása. Mikor felébredt, ágyában találta magát. A nap sugarai behatoltak szobájába, odaültek fehér arcára, s enyelegetek sötét hajfürtjeivel. Ujra eszébe jutott sorsa, s mi férje részéről várt reá: a méltatlan bánásmód. Sötét gondolatai majd kétségbeejtették, s mikor kis leányára gondolt, megrémült önmagától. Fáradtan, kimerülten esett vissza ágyába, érezte, hogy össze van törve teste, lelke, hogy nyugodni kell neki sokáig, sokáig.

Hadd aludjék, hadd nyugodjék! Ti pajzán, fényes sugarak, üljetek csak oda lezárt ajkaira, nem nyitja fel többé. Melegítsétek arcát, hideg marad az örekre. Dalos madarak, szálljatok ablakába, daloljatok neki szabadságról, szerelemről, melynek már ő is részese. Nem köti lelkét már semmi a földhöz. — Ne oly kegyetlen arccal közeljélj ember a csendes ágyhoz, ki abban nyugszik, nem fogja azt már látni s nem fog rá megremegni. Ugye, nincs erőd dorgálásra nyitni ajkaidat, mikor meglátod e fagyos, nyugalmas arcot! Söhajts, szólítsd őt nyájas szóval, mint nem tetted soha, nem ébred fel rá!

— Anyácskam, anyácskam! Kelj fel már, jer játszani, ki a kertbe. Kész már a koszoru

fedre, találtam már helyet kettőnk számára, hol nem fog ránk találni apa. Jer játszunk bujósokát, oly szép az idő.

Kívül az ajtón hangzik a kis Rózsi hangja. Nem bírja kinyitni az ajtót. A megdöbbsent férfi rádobja a lepett felesége csendes arcára, s beereszti a kis leányt. Ez összerenzen amint ajkát látja, de egy sejtélemről megkapva, félénken húzódik az ágyhoz, s amint meglátja anyja betakart arcát, azt hiszi, bujósokát játszik vele, odamegy, s lerántja róla. Fel is mászik hozzá, s édes, ébresztő szavakat suttog fülébe, öleli csókolja. Nem találja hidegnek a drága arcot, de a némaság megdöbbsenti. Kérdően tekint apjára, s ez egy mélyeséges sóhajjal leemel onnan, s kivezeti a szabadba, hol dalolnak, csicseregnek a madarak, süsognak a fák levelei!

Kinosan, szomorúan telnek a napok. Harmadnapra eltemetik a drága, szép halottat. Olyan csendes, néma utána a nagy ház! A kis leány csak keresgél itt is, ott is, kútatva néz egyik szobából a másikba, s végre türelmét veszítve, félénken benyit apja szobájába, odamegy hozzá óvatosan, csendesen, két kis kezét annak térdére teszi, míg könnytel szemével felnéz apjára, s panaszosan mondja:

— Apácskám, nincs sehol, sehol!

— Felemelkedik helyéről az a kegyetlen ember, kinek arcára mély barázdákat vont e pár nap szenvedése, s fájdalmas sóhajjal vezet ki leányát tul a kerten, a park fáin egy csendes néma helyre, a frissen hantolt sírhoz.

Mikor közelérek, az apának úgy tetszik, mintha a rózsabokor mögöl egy halvány, fehér árnyék suhanna tova.

— Ah, tán az elhunyt édes nőnek szelleme játszik bujósokát, mint egykor a kert bokrai közt. Kérdő szomorú tekintettel néz utána, mintha várná, hogy visszajön.

Csak hadd várja. . . .

Németh Hermin.

Egyöntetű vezetés kellene a Balaton zalai partján a népek és akkor mindkét módon hozzáfogna a telepítéshez.

Gazdasági szaktanító. Említettük lapunkban, hogy a tapolcai borgazdasági tanfolyamon *Kocsis* Károly sümegi kántortanító is részt vett. Nevezett a napokban kapta meg erről szóló oklevelét, e szerint az elméleti vizsgálatot *jeles*, a gyakorlatit *igen ügyes* eredménnyel állotta ki.

Az adózók figyelmébe. A folyó évi adó negyedik részlete is november 15-vel, a holnapi nappal esedékessé válik.

Megerősítés. *Földi* János löcsei felsőbb leányiskolai tanárt, aki hosszabb időn át működött a helybeli reáliskolánál, a vallás- és közoktatásügyi miniszter jelenlegi állásában megerősítette.

Öngyilkosság. *Kis* József szegvári 16 éves ifju, aki a kántortanítónál volt szolgálatban, folyó hó 5-én reggel az istállóban ostarával felakasztotta magát. Mi vitte erre a szerencsétlen ifjút, aki még alig izlelhetette az életnek mézét-mérgét, kinyomozni nem lehetett. Holttestét 6-án felboncolták s azután eltemették.

Az állami nőipariszkola. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Russiska* Kálmán dr. tanfelügyelő útján leiratott intézett a város iskolásközeihez, melyben tudatja, hogy a felmerült záradék miatt az állami nőipariskolát az ügy eldőltségéig függőben hagyja annál is inkább, mert a községi képviselőtestület a helyiség berendezésére és fűtésére kötelező nyilatkozatot nem terjesztett föl.

Tűz. Folyó hó 8-án éjjel 11 órakor tűz ütött ki *Földi* Mihály csabrendeki lakos kamarájában. A tűz csakhamar átcsapott a szomszéd *Nemet* Rudolf házára is és ezt is elhamvasztotta. A kár mintegy 317 frt., ami azonban a biztosítás révén megtérül. A tűz keletkezésének oka ismeretlen.

Új egyesület. Városunkban új egyesület van alakulóban, katolikus legényegyesület. *Tócsery* Ferenc veszprémi piarista tanár, a veszprémi egyházmegye katolikus legényegyesületeinek felügyelője f. hó 7-én Sümegen időzött, hogy az egyesület megalakulását előmozdítsa.

Az új postai értékjegyek. Amint illetékes forrásból értesülünk, koronaértékre átszámított új postai értékjegyeket hoz a kereskedelmi miniszterium forgalomba a jövő év kezdetén. Ezzel kapcsolatban több rendbeli már fontos reform is életbelép a postai szállítás terén. A közönséges levelezőlapok postadíja újtól kezdve az eddigi két krajcár helyett öt fillér lesz s a postai szállítványok egyéb nemeinél is lesznek áremelések. Ajánlott levelek portója így 25 fillér lesz, amely áremelések összességétől a kereskedelmi környári postai bevételek jelentékeny, 4-500.000 frtnyi emelkedését várja. A jövő évi állami költségvetésnek előirányzásánál már számításba is vették a postai portódíjak emeléséből remélt eme bevételi többletet.

A szegény Tatár. *Tatár* János csabrendeki legény megúván az egyedüllétet, elhatározta magában, hogy keres magának segítőtársat, aki jobban-rosszban osztályosa legyen. Ment, mendegélt, mint a mesebeli királyfi, hogy szíve Tündér Ilonáját föltalálja. Nem is sokáig mendegélt, máris eljutta Z. Mihályfára, ahol békopogtatta özv. *Nemet* Józsefhez, aki három szép gyermeknek adta már életet. A szobában csak a nagyobbik gyermek vala. Tatár tudakozódván az édes anyja után, értesülést szerze, hogy kinn van valahol kertben vagy udvaron. A fiút követül küldé hát utána. Míg ez a követségben eljárna, Tatár kinyitá a szekrényt, hogy meggyőződést szerezzene, vajjon mivel járulhatna kiszemelt oldalbordájára az anyagi élet örömeinek megédesítéséhez. A szemle tetszésére vala s drága emlékül mindjárt el is rejté az asszony erszényét. Bőjőve az asszony. Tatár kitará előtte keble fonséges érzelmeit és megnyilatkozatá szíve erős szándokát, de fájdalom, az asszony kosarat ada neki. Tatár lecsúszgostott fejjel tére haza utjából. Büjtát csak ez erszény tartalma csillapítá, melyben 16 darab fényes korona csillaga. De a kaján sort ezt a csillapító szert is irigylé töle. Az asszony följelenté s a sümegi járásbírósnak a szegény Tatár elveré a port a hozományért. Szegény Tatár, földi boldogságot keresé és dutyit lele.

A szerencsejátékokról. Nem elég sokfajta szerencsejátékot ismertünk eddig, az emberi elme mindig újabb-újabb dolgokon törí a fejét, hogy mely módon is lehetne az embernek embertársát, minél jobban megkopasztani a kis pénzcsékjétől. A kártya, kugli, kocka nem mutatkozték egymagában erre elég könnyű eszköznek, a ciflizés már sokkal hazártabb volt, majd meg egymásután hallottunk rossz hírt olyan miniszteri mutatóványi engedéllyel bíró vándorkomédiásokról, a kik a legfurfangosabb módon csapták be az egyszerű, könnyen hívő népséget. Most aztán a miniszter egy rendeletével kizárta a kóklerek méregfogát, a kik a miniszteri engedély révén olyan szerencsejátékot is üzték, a mi legkevésbé sem volt abban az engedélyben kitüntetve. Világosan eltiltja és a

hazárd, tiltott járékok közé sorozza a hordozható tokebáb-játékot, a golyózást (fehér, fekete) a monakót, mairandlit, bibiroset, színes baba játékot, a lemez-dobást, karika-dobást, késdobást és általában különösen a vásárok alkalmával gombaszámra szaporodó mutatóványosok mindazon szerencsejátékát, a mellyel — nyerevénytárgy kitűzése mellett felköltik az emberi játékszenvedélyt. Így azután a vásárok sokat vesztenek ugyan jellemükből, de kevesebb is lesz a vásári csalók száma.

A sümegi iparos ifjuság folyó hó 25-én, csütörtökön tartja műkedvelő előadását, mely alkalommal a *Cigány* népszínmű kerül színre.

Állategészségügyi Zala vármegyében. Lépfene: Tüske-Szent-Péter 2 udv., Zala-Szent-Grót 1 ud., összesen 2 község 3 udvar. Takonykór és bőrféreg: Bánok-Szt-György 1 udv. Rühkór: Andrásida 3 u., Botfa 3 u., összesen 2 község 6 udvar. Sertésvész: Alsó-Hahót, Bak, Bessenyő, Botfa, Csabrendek, Dióskál, Felső-Mánd, Gyenes-Diás, Hegykerület, VIII., Kehida, Kerka-Szent-Király, Keszthely-Polgárváros, Kis-Komárom, Köveskál, Lendva-Ujfalu, Nemes-Bük, Paka, Petrivente, Rajk, Rágyac, Sárhida, Sőtör, Szent-András, Ujudvar, Zala Egerszeg, Zala-Erdőd Zala-Szent-Grót, összesen 27 község.

Szobátűz. Folyó hó 8-án este 6 óra tájban gyanus világosság tükröződött le *Nógrády* Jenő reáliskolai tanárnak a Kossuth Lajos utcában levő lakása ablakán. Ez feltűnt *Darnay* Kálmánnak, ki szemközt lakik, azért az egyik futárt gyorsan a szobatulajdonos, a másikat pedig *Kis* János rendőrmester után tutatta, azután pedig egy vasruddal parkodott az emeleti lakásnak ajtaját fölfeszíteni. Ez alatt gyorsan elterjedt a városban a tűzjelzés és sok nép verődött össze a lakás előtt. *Darnay* már sikerült a vas ajtó fölfeszíteni, midőn *Nógrády* hazakereszt s kulcsával az ajtót felnyitotta. Erre többen a füsttel telt lakásba fölhataltak s a tüzet hamarosan eloltották. A vaskályhától meggyűldt a fűszósár s ez okozta a tűzi riadalmat. Szerencsére, a veszedelmet idejekorán észrevették s így bajt nem okozott.

Tiszti orvos. A budapesti egyetem tiszti orvosi vizsgáló bizottsága *Fürst* Béla zalaegerszegi orvost tiszti orvossá képesítette.

Az olaszbor. Az Olaszországból a magyarorszárai monarchiába behozott horlóbor mennyisége az olasz hivatalos áruforgalmi statisztikai kimutatás szerint az 1897. év január-szeptember hónapjaiban 781.182 hektolitert tett, vagyis 127.210 hektolitert többet, mint az 1896. év megfelelő hónapjaiban.

Áthelyezés. A pénzügyminiszter *Kovács* József zalaegerszegi h. pénzügyigazgatót Zomborbá helyezte át s helyébe *Halva* Mátyás soproni titkárt nevezte ki.

A sérült ezüst egyforintosok. A pénzügyminiszter a sérült és forgalomból kizárt o. é. ezüst egyforintosok beváltási határidejének meghosszabbítása tárgyában következő rendeletet adta ki: Mult 1896. évi július hó negyedikén 41.684. szám alatt kelt és a „Budapesti Közlöny” 1896. évi folyamának július tizenötödiki számában az átlukasztott, vagy a másképpen, de szintén nem a rendes forgalomból kizárt sulyban megfogyott o. é. ezüst egyforintosoknak az állami pénztáraknál és hivataloknál való kezelése és beváltása tárgyában kiadott körrendeletben, elrendeltem, hogy az ily sérülés következtében a közforgalomból kizárt és hivatalból átlukasztandó, illetőleg olóval bevándó ezüst egyforintosok a fél kivánságára 1897. évi július hó tizenötödikiéig a körmőcbánya magyar királyi pénzverő hivatal által nyers suly szerint és pedig egy kilogramm verde-anyag után hatvan (60) o. é. forintnyi egységért véve alapúl, korlátlan mennyiségben beváltassanak. Az osztrák császári királyi pénzügyminiszteriummal egyetértőleg a most idézett körrendeletben 1897. július tizenötödikiéig megszabott beváltási határidőt 1898. évi július tizenötödikiéig ezennel meghosszabbítottam. Az állami pénztárak ezen hirdetését a közönség által láthatóan kifüggeszteni kötelesek és egyuttal tartoznak az állampénztárak és hivatalok a fél kivánságára ezeknek az érmeeknek a m. k. pénzverő hivatalhoz leendő beküldését, valamint a pénzverő hivatal által megállapított beváltási összegnek kifizetését a hozzájuk intézett utasítás értelmében közvetíteni.

Felrobbant szénkéneg. A keszthelyvidéki gazdakör részére a földmívelési miniszter négy vaggon szénkéneget rendelt részint Zalatharól, részint Marseilledől, Franciaországból. Három vaggon rendszeren megérkezett, a gazdakör tagjai között ki is osztották. A negyedik vaggon a melyet Marseilledől gyorsszállítvány gyanánt küldetek mult csütörtökön — eddig még ki nem derített okból — felrobbant, szilánkokra darabolva a vashordókat s az egész vaggont. A gazdakör ez esetről táviratilag értesítette a miniszteriumot, s egyben kérte, hogy a mennyiben e kalamitásnak nem a gazdakör az oka, sürgősen intézkedjék, hogy a gazdakör részére e helyett újabb szállítvány küldessék, hogy a még ki nem elégitett felek mindegyike megkap-

hassa még ez őszön az előjegyzett szénkéneg mennyiségét. Ez eset is élenken figyelmeztet mindazokat, a kik szénkénegszállítással foglalkoznak, hogy a szénkéneggel való bánás nagy vigyázatot igényel.

A magkereskedő felelőssége. A magkereskedő, ki nem termőképes vető magot aított el, a termés meggyúsultá következtében előállott kárt és a vesztett nyereséget a gazdálkodónak a kir. kuria folyó évi 1367. számú határozata alapján megtéríteni tartozik.

Hol a boldogság? Most már szálló igévé vált a „nem boldog a magyar.” Tehát ki boldog mostanában? Ezt a kérdést vetette föl nemrég egy norvég folyóirat és díjat is tűzött ki a kérdés helyes megfajtésére. Szántalan pályázat érkezett és a nyertes Izlandot mutatta be, mint a boldogság hazáját. Nyolcvanezren vannak — írja — és nincsen szükségünk se hőrtőnre, se rendőrrre, hogy a békét és nyugalmat a szigetent fentartsák. Lakat és zár ismeretlenek ottan. Több mind ezer évre nyulik vissza az ország története és ezen idő alatt csak két lopás történt. Egy izben egy szegény ember, ki nem kapott munkát, mert a karját eltörte volt, inségből két juhot lopott. Nem büntették meg hanem apolták s aztán munkát adtak neki. A lelki-fürdálás elég hűnhődés, mondották. A másik esetben egy német ember 17 juhot lopott. Miután ez a lopás kapzsisághól történt, a tolvajt arra ítélték, hogy adja el mindenét, költözzék el a szigetről örökre.

Posta megbízások külföldre. Ismételve előfordult, hogy oly országba is intéztettek postai megbízások, a melyekkel azok nem válhattak. A közönség tájékoztatására közöljük ennél fogva, hogy ez idő szerint Európa következő országaiba még nem küldhetők megbízások u. m. Bulgáriába, Dániába, Görögországba, Nagy-Britániába, Oroszországba, Portugáliába, Spanyolországba és Szerbiába.

Vigyázzunk a szemünk világára. Egy amerikai szemorvos szerint a gépirás nagyon árt a szemnek. A kezelő felváltva nézi az írólapot és a lenyomatot s ez a szemidegetek tulajdonságosan fűrésztja. Eppen ilyen káros a haladó vonalon való olvasás, mely a pupilla érzékeny izmait rendkívül megerősíteti s tartós szembajt okozhat. Egy hivatalnoknak pi. 2-3 évig volt szembaja, melyet a vasuton kapott a folytonos olvasástól. Ez a szembaj addig macakoskodott, míg hivatalának ablakáról véletlenül el nem távolították a sárga ablakellenzőt. Ettől fogva könnyen dolgozott s két hó lefolyása alatt szemé is meggyógyult.

Würzburger Inkab sümegi kereskedő helyszülke miatt, minden porcellán-tárgyat és fűgő lámpát beváltási áron alul elad.

Képes levelező lapok kaphatók Horvát Gábor könyvkereskedésben. Ugyanott egy jó házból való fiú, ki 2-3 középiskolát végzett, nyomdász tanulónak felvétetik.

Vetőmagvak. (Mautner Ödön tudósítása) *Vörös löhere.* A lefolyt hét nem hozott új fordulatot az üzletforgalomba. A piac minden hangulat hiányán maradt, ezideig még kevésbé lévén ismeretes a belföld hozama és azon hozzávetőleges becslések, melyek közép-termetű jeleznek, nem bírnak megbízható alappal. A belföldi eredetű áruból még mindig keveset kínálnak, a nagyszemű áru figyelemben részesül bár; de az alantasabb minőségű mag az alacsonyabb áraknak dacára sem tudott vételkedvet kelteni. Kétség nélkül az amerikai bő termés nyomása alatt szenved az üzlet, ami a kiviteli forgalmat szintén befolyásolja, de kedvezőbb fordulat következhetik be, mihelyt az első torlóddó szállítványok elhelyezvék. *Lucerna.* Gyenge kínálat mellett osendes az üzlet. A mi belföldi termést ajánlanak, nem vehető számba, miután jelentéktelen kis tételűek. *Svéd here.* Külföldi jelentések szerint Kanada és az Amerikai Egyesült Államok, melyek ezen cikkekre nézve mérvadó, keveset arattak, a hozamok minősége szintén gyenge. *Reti komocsin.* Belföldi eredetű magot ez ideig alig kínáltak. Amerikából meglehetősen jó termését jelzik középminőségek mellett.

A mesterséges trágyafélék utóhatása.

A mesterséges trágyafélékkel végzett gyakorlati irányu trágyázási kísérletek célja kinyomozni azt, hogy jövedelmező-e a trágyafélék alkalmazása az illető gazdaságban. A jövedelmezőség megállapításánál a legtöbb gazda oly módon jár el, hogy a tapasztalt terület többlet értékéből levonja a trágyázás költségeit s a fennmaradó összeget tekintti tisztá jövedelemnek. Ez a számítás azonban igen sok esetben hibás, mert a műtrágya hatása nem csak egy, de két három évre is kiterjed, s így utóhatását is figyelembe kell venni, hogy jövedelmezőségét pontosan megállapíthassuk.

Az eddigi kísérletek bizonyítják, hogy csak a chilisalétrom és kénsavas ammóniak hatása terjed egy évre, ellenben a többi trágyák, neve-

zetesen a foszfor és kálium-trágyák hatása több évre terjed.

A magyaróvári növénytermelési kísérleti állomás az 1894. év őszi szuperfoszfátosított talajokra vonatkozólag kérte be 1896-ban az adatokat, azok utóhatását bírálendő meg. Beérkezett 29 kísérletezőtől adat. A 26 kísérlet közül 14 esetben következett őszi után kalászos. A 14 eset közül 2 esetben abszolút semmi utóhatás sem mutatkozott, 4 esetben csekély terméshiblet, 9 esetben azonban 50-534 kg. termés többlet mutatkozott. Összevetve most már a második év termés többletét az első év termés többletével, kitűnik, hogy amely esetben az első évben volt nagy a termés többlet a második évben a minimumra redukálódott az, ellenben minél csekélyebb volt a termés többlet az első évben, annál jelentékenyebb a második évben, a mely kísérleti eredmény igen fontos dolog, a mennyiben biztosít bennünket arról, hogy a mennyiben szarvaszág miatt az elhínt szuperfoszfát az első évben nem adja a kellő termés többletet, megfogja adni a második évben.

Igen jelentékeny volt továbbá a szuperfoszfát utóhatása burgonyánál, ahol egy esetben 2833 kg. volt a termés többlet. Egyéb növényeknél is mindenütt mutatkozott termés többlet, ezekről azonban oly kis számú adattal rendelkezik az állomás, melyekből végérvényes következtetést alig lehet vonni, ugyátszint azonban, hogy a tengerinél semminemű műtrágyával termést többletet nem lehet eredményezni.

A műtrágyázási kísérletek utóhatását figyelembe véve, kimondja az állomás, hogy a Thomassalak alkalmazása első sorban az agyagtalajú réteken lehet igen jövedelmező. A káli foszfát utóhatása is oly jelentékeny volt, hogy a második év termés többlete az első év deficitjét jövedelemmé változtatta. Bizonyos, hogy ugy a Thomassalak, mint a kalifoszát utóhatása legalább két évre terjed. A kísérletekből kitűnik továbbá az is, hogy a tözeges réteken a műtrágyák alkalmazása célszerű egy a termés mennyisége, de kivált annak minőségére való tekintettel.

Az szőlőtrágyázási kísérletek utóhatását illetőleg kitűnik:

1 hogy az agyagtalajokon a műtrágya hatása nem mutatkozik oly általánosan és szembeötlően mint a homok talajokon.

2 hogy a foszfor-nitrogén- és kálium-trágyával a homoki szőlők termése jelentékenyen fokozható anélkül, hogy a must cukortartalma lényeges változást szenvedne.

3 hogy a foszfor és kálium trágya hatása a második évre is kiterjed és ha a salétrom trágyát megismételjük, a termés akárhánszor nagyobb minél az előző évben.

A magyaróvári növénytermelési kísérleti állomás 1896-ik évi jelentéséből.

Dr. Kóródi S.

egyetemi orvostudor, fogorvos
Budapestről.

Tartózkodik:

Keszthelyen, Pethőucca 488 sz. a.

Angol- és amerikai műfogak, rágás- és beszédre alkalmas. Fog- és gyökér húzás fájdalom nélkül. Igen tartós fogtímés. Fogkorona. Fogfehérítés. Fogköltésváltoztatás. Szabálytalan állású fogak kijavítása.

Több évi jóállás. Méréseket ár.

ki iszik
Kathreiner-féle
Kneipp-maláta-kávét?

Ernye be jó!

Mindenki a ki félti az egészségét és mégsem akar lemondani a kávé megszokott kellemes élvezetéről. Mert a Kathreiner-kávét hozzáadása által elvesz az idegizgató bakkávének általánosan ismert és rendszeres használatnál annyira egészségrontó hatása.

Mindenki a kinek egészségét valami megromlott, Különösen ideg- és gyomorbántalmakban szenvedőknél sok ezer esetben a legégszesebb és a legkönnyebben megemészthető italnak bizonyult a tiszta Kathreiner-kávét.

Minden asszony és gyermek, a kiknek gyöngye szervezetére különösen jótékony hatással van a tápláló Kathreiner-kávét s a kik kellemes, enyhe íze miatt, ugy bakkávével keverve, mint tisztán nagyon szeretik.

Mindenki a ki a háztartásban takarékos, de izletes és a mellett egészséges kávéitalt mégsem akar magától megvonni. Takarékosági szempontból is ajánlható a Kathreiner-kávét, akár bakkávéval vegyítve, akár tisztán.

A Kathreiner-féle Kneipp-maláta-kávét valóban egészségi és családi kávé, a mely szemekben a

legjobb malátából készül; a bakkávé kedvelt ízét a Kathreiner-féle gyártási mód adja meg neki, a mely a leghíresebb szaktekintélyektől elismerve, minden művelt államban tért hódított. Csak a Kathreiner-kávét egyelőre magában a bakkávé kellemesen ingerlő ízét és a malátakávének egészséges, orvosilag elismert és megerősített előnyeit.

Kérelem: Tévedések és megkárosodás kiküldése végett bevásárlás alkalmával tessék jól vizsgálni az eredeti doboz a, a melyen ez a felírás van **Kathreiner.**

Az olyan csomagban, a melyen nincs rajta a Kathreiner név, hamisított kávé van.

Horvát Gábor könyvnyomdájában

Sümege.

Névjegyek, eljegyzési kártyák, meghívók, tánczrendek, levélpapírok és borítékok, vagy bármilyen nyomtatványok a legjutányosabb áron számíthatnak.

Ugyanitt

legfinomabb doboz levélpapírok nagy választékban 60 krtól 4 frtig kaphatók.

Nyomatott Horvát Gábor nyomdájában Sümege.